

LOCALITZACIÓ D'UN FORN DE CERÀMICA A CASTELLET I LA GORNAL

XAVIER VIRELLA I TORRAS

Vilanova i la Geltrú

ANTECEDENTS

Amb motiu de la catalogació dels jaciments arqueològics del terme de Castellet i la Gornal vam ser informats per Ramon Badell Hill, camperol de Torrelletes, de l'existència d'una construcció estranya situada prop d'uns terrenys de la seva propietat. Segons aquest pagès un grup de joves barcelonins, ara fa uns cinc anys, van fer una prospecció en aquest lloc no trobant-hi res més que, segons ens va dir, "Un embigat de pedra". Ens afegí així mateix, que en una vinya immediata, anys enrera tot llaurant havien estat descoberts uns dipòsits de lloses i "gerres amb dibuixos pintats". No féu cap referència a la troballa de restes humanes.

LOCALITZACIÓ

En el curs del mes de desembre de l'any 1976 un grup de membres del Grup de Col·laboradors de l'Institut de Prehistòria i Arqueologia de la Diputació Provincial de Barcelona va reconèixer el jaciment, que resultà ésser un forn de ceràmica, possiblement ibèric.

El forn està situat al bell mig d'una derivació, avui dia quasi en desús, del camí del Mas Pigot que condueix a unes feixes de conreu anomenades "Les Badies". Tot en terme de Castellet i la Gornal i a uns sis-cents metres al SE del caseriu de Les Masuques.

DESCRIPCIÓ

El forn fou excavat en les molasses calcàries miocèniques de la zona i actualment les seves parets es troben extremament endurides per l'acció del foc. L'engraellat format per vuit sèries de set forats es troba a deu centímetres del pis del camí i ocupa una superfície aproximada de 3 per 2 metres. La fogaina forma una volta de parets irregulars i l'engraellat està suportat per una columna central de secció circular. La cambra de cocció està totalment destruïda i queda solament insinuada, en alguns punts, per una estreta paret de pocs centímetres d'alçada. La boca de càrrega de la fogaina es conserva intacta. A l'interior del forn es troba un considerable gruix de terres infiltrades que impedeix determinar les dimensions totals de la cambra. Els materials recuperats es redueixen a uns pocs fragments de ceràmica ibèrica recollits dins la fogaina i a un elevat nombre de teules de factura relativament recent dipositades, segons el referit camperol, en aquell lloc per l'acondicionament del camí. En les feixes immediatament superiors són molt freqüents restes de terrissa ibero-romana.

Engraellat del forn de les Badies (foto X. Virella)

Estat actual del possible forn del Puig Casteller (foto J. Virella)

ENCONTORNS

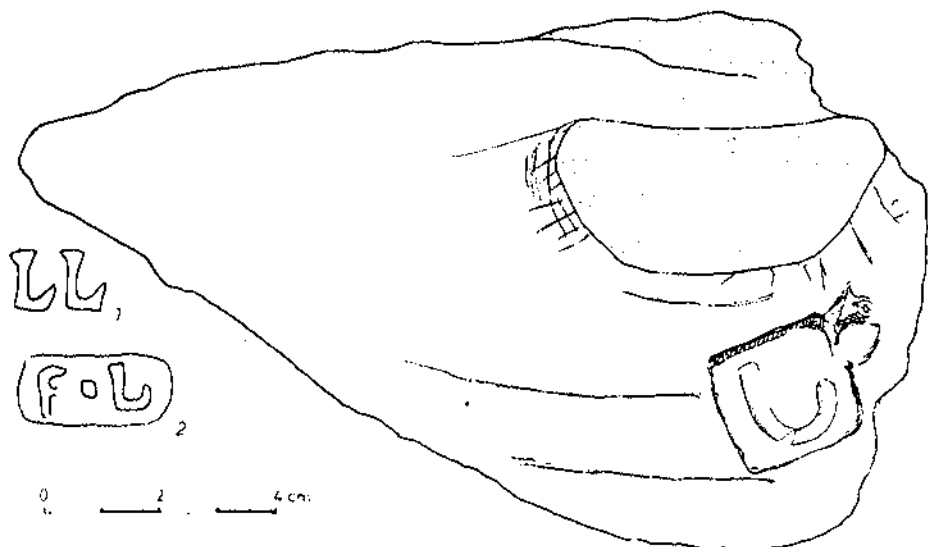
Una prospecció pels camps veïns donà com resultat la localització, a uns escassos cent metres, d'un nucli ibèric, en terrenys anomenats "Les Vinyes de Cal Vicenç", situats en una extensa plana existent per sobre de la Font del Flicando i actualment dividida en tres feixes de vinya.

En aquest jaciment recollírem superficialment, un fragment de ceràmica hallstàtica amb acanalats, set fragments de ceràmica hallstàtica llisa, dos de campaniana, gairebé tres-cents fragments de ceràmica ibèrica comuna, quatre d'ibèrica pintada, vuit d'ibèrica grisa, disset fragments de ceràmica romana comuna, quinze d'àmfora republicana, una vorera de dòlia i algunes tègules.

CONCLUSIONS

La presència de forns de ceràmica ibero-romana ha estat denunciada anteriorment en diversos punts d'aquesta zona. Dins el mateix terme de Castellet i la Gornal prop del Mas de Can Cassanyes en el sector de St. Marçal fou localitzat l'any 1934, un forn avui destruït, destinat segons es deduí per les restes recollides a la cocció d'àmfores i altres peces de gran tamany d'època ibero-romana. També en el terme veí de Santa Margarida i els Monjos fou localitzat junt a l'important poblat ibèric del Puig Castellar un forn l'excavació del qual resta, lamentablement, ajornada indefinidament.

Martí Grivé descriu així el forn de Can Cassanyes "al roturar un terreno ocupado por monte bajo, se descubrió una gruesa losa que comunicaba con la cámara de fuego de un horno cerámico. Esta medía 2,25 por 1,90 metros, sin que se pudiese precisar su altura, ya que no fue excavada. En el centro había una columna de 0,48 metros de diámetro que sostenía la bóveda, que era muy rebajada, y en la que habían practicado cinco series de cuatro agujeros cada una, que comunicaban con la cámara de cocción superior, que estaba destruída".

Fragment d'àmfora romana amb estampilla de terrisser i altres estampilles similars procedents de Mataró (1) i Empúries (2) (dibuix de J. Inglada).

L'observació preliminar del possible forn del Puig Castellar permet induir que la seva estructura no deferiria, en trets generals, dels anteriorment descrits.

Del paral·lelisme constructiu existent, segons aquestes descripcions, entre el forn que ens ocupa i els localitzats a Can Cassanyes i al Puig Castellar es desprèn una conexió entre aquests tres jaciments enclavats dins una de les zones de més densitat de població ibero-romana del Penedès. Les distàncies que separen els jaciments, l'un de l'altre, oscil·len entre els dos quilòmetres i mig i els cinc quilòmetres ço que sembla afavorir la hipòtesi de l'existència en aquesta zona d'una important producció d'àmfores destinades al transport i emmagatzament del vi produït en aquesta regió penedesenca.

Podria, tal vegada, tenir relació amb aquesta hipotètica producció local d'àmfores la troballa, en un jaciment enclavat dins aquesta mateixa zona, situat a pocs metres a la dreta de la

carretera de Castellet a les Masuques entre Can Martí i Can Romagosa, d'un fragment d'àmfora del tipus "Dressel I" corresponent a l'arrencada d'una de les anses amb una estampilla de terrisser inèdita i segurament corresponent a una producció local segons ens informà l'arqueòleg Sr. Pascual Guasch.

